

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi merilain 15 luvun muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi merilakia. Lakiin lisättäisiin säännös Liikenteen turvallisuusviraston toimivaltuuksista hallintopakon käyttämiseen, jota se voisi käyttää valvoessaan meri- ja sisävesiliikenteen matkustajien oikeuksia koskevan Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen noudattamista. Asetuksessa säädetään matkustajan vähimmäissuojasta.

Merilakiin lisättäisiin säännökset Liikenteen turvallisuusviraston käytettävissä olevista kielloista, määräyksestä toiminnan muuttamiseksi tai korjaamiseksi sekä niiden tehosteeksi asetettavasta uhkasakosta ja niitä koskevasta muutoksenhausta.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan keväällä 2015.

SISÄLLYS

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ.....	1
SISÄLLYS.....	2
YLEISPERUSTELUT.....	3
1 JOHDANTO.....	3
2 NYKYTILA.....	3
2.1 Lainsäädäntö ja käytäntö.....	3
2.2 Euroopan unionin lainsäädäntö.....	4
2.3 Nykytilan arviointi.....	7
3 ESITYKSEN TAVOITTEET JA KESKEISET EHDOTUKSET.....	8
4 ESITYKSEN VAIKUTUKSET.....	8
4.1 Taloudelliset vaikutukset.....	8
4.2 Vaikutukset viranomaisten toimintaan.....	8
4.3 Yhteiskunnalliset vaikutukset.....	9
5 ASIAN VALMISTELU.....	9
5.1 Valmisteluvaiheet ja -aineisto.....	9
5.2 Lausunnot ja niiden huomioon ottaminen.....	9
YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT.....	11
1 LAKIEHDOTUKSEN PERUSTELUT.....	11
15 luku. Matkustajien ja matkatavaran kuljetus	11
2 VOIMAANTULO.....	12
LAKIEHDOTUS.....	13
merilain 15 luvun muuttamisesta.....	13
LIITE.....	15
RINNAKKAISTEKSTI.....	15
merilain 15 luvun muuttamisesta.....	15

YLEISPERUSTELUT

1 Johdanto

Yhteisen liikennepolitiikan puitteissa Euroopan unioni on toteuttanut monia toimenpiteitä turvallisuuden ja matkustajien oikeuksien parantamiseksi eri liikennesektoreilla. Meriliikenteen alalla näihin toimenpiteisiin kuuluvat Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 1177/2010 matkustajien oikeuksista meri- ja sisävesiliikenteessä sekä asetuksen (EY) N:o 2006/2004 muuttamisesta, jäljempänä merimatkustajien oikeuksista annettu asetus, sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 392/2009 merten matkustajaliikenteen harjoittajan vastuusta onnettomuustapauksessa.

Merimatkustajien oikeuksista annetulla asetuksella säädetään meri- ja sisävesiliikenteen kuljetussopimuksen heikomman osapuolen eli matkustajan vähimmäissuojasta. Asetuksessa on liikuntarajoitteisten henkilöiden oikeudet turvaavia säännöksiä sekä säännökset liikenteenharjoittajan velvollisuuksista sekä matkustajalle maksettavista vakiokorvauksista matkan viivästys- ja peruuntumistilanteissa. Vastaavan tyyppisistä vakiokorvauksista ja liikuntarajoitteisten oikeuksista on Euroopan unionissa aikaisemmin säädetty rautatieyritysten osalta rautatievastuuasetuksella sekä linja-autoliikenteen osalta asetuksella (EU) N:o 181/2011 matkustajien oikeuksista linja-autoliikenteessä. Lentoliikenne vakiokorvauksista on säädetty Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksella (EY) N:o 261/2004, matkustajille heidän lennolle pääsynsä epäämisen sekä lentojen peruuttamisen tai pitkäaikaisen viivästymisen johdosta annettavaa korvausta ja apua koskevista yhteisistä säännöistä sekä asetuksen (ETY) N:o 295/91 kumoamisesta ja liikuntarajoitteisten oikeuksista lentoliikenteessä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksella (EY) N:o 1107/2006 vammaisten ja liikuntarajoitteisten henkilöiden oikeuksista lentoliikenteessä.

Merimatkustajien oikeuksista annettu asetus on Suomessa suoraan sovellettavaa oikeutta. Asetuksen 28 artikla edellyttää, että jäsenvaltioiden on säädettävä asetuksen säännösten rikkomiseen sovellettavista seuraamuksista ja toteutettava kaikki tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että ne pannaan täytäntöön. Seuraamusten on asetuksen mukaan oltava tehokkaita, oikeasuhteisia ja varoittavia. Tämän johdosta merilain 15 lukuun on tarpeen lisätä säännökset Liikenteen turvallisuusviraston toimivaltuuksista ja keinoista asetuksen noudattamisen valvomiseksi.

2 Nykytila

2.1 Lainsäädäntö ja käytäntö

Suomessa merimatkustajan oikeuksista annetun asetuksen edellyttämiä muutoksia merilakiin on tehty toimivaltaisen viranomaisen nimeämisen osalta keväällä 2013 (HE 205/2012 vp), jolloin merilakiin lisättiin säännökset merimatkustajien oikeuksien valvonnasta vastaavasta viranomaisesta (15 luvun 26 §). Pykälässä nimettiin asetuksen edellyttämiksi toimivaltaisiksi viranomaisiksi Liikenteen turvallisuusvirasto ja kuluttaja-asiamies. Kuluttaja-asiamiehen toimivallasta valvoa kuluttajansuojalainsäädännön noudattamista säädetään erikseen kuluttajansuojalaissa, jonka mukaan kuluttaja-asiamiehellä on yleistoimivalta valvoa kuluttajiin kohdistettua kaupallista toimintaa, mukaan lukien liikennepalvelujen tarjoaminen, kuluttajansuojalain (38/1978) 2 ja 3 luvun nojalla.

Käytännössä Liikenteen turvallisuusvirasto valvoo merimatkustajien oikeuksia niiltä osin kuin asia ei kuulu Kilpailu- ja kuluttajaviraston ja kuluttaja-asiamiehen toimivaltaan. Matkustajien yksittäisissä riita-asioissa toimivaltainen viranomainen on kuluttajamatkustajien osalta kuluttajariitalautakunta sekä

Ahvenanmaan maakunnassa Ahvenanmaan itsehallintolain 5 luvun 30 §:n 10 kohdan mukainen erityinen kuluttajariitalautakuntaa vastaava lautakunta. Kuluttajien osalta asetuksen noudattamatta jättämiseen sovelletaan kuluttajansuojalainsäädäntöä.

Liikematkustajien valitusten käsittelystä vastaa Liikenteen turvallisuusvirasto, joka huolehtii myös vammaisten ja liikuntarajoitteisten matkustajien oikeuksien valvonnasta, täytäntöönpanosta sekä valitusten käsittelystä. Merilaista kuitenkin puuttuu tällä hetkellä säännös Liikenteen turvallisuusviraston mahdollisuudesta määrätä seuraamuksia liikematkustajien ja vammaisten sekä liikuntarajoitteisten matkustajien valitusten käsittelyn tai muun valvonnan yhteydessä havaitusta asetuksen noudattamatta jättämisestä. Seuraamuksia ei nykyisen merilain valossa voida myöskään asettaa matkustajanoikeuksia koskevaa asetusta muutoin rikkovalle toimijalle.

Ahvenmaan itsehallintolain (1144/1991) 5 luvun 30 §:n 10 kohdan mukaan valtakunnassa kuluttajavalituslautakunnalle (nykyisin kuluttajariitalautakunta) kuuluvista tehtävistä huolehtii maakunnassa erityinen, maakunnan hallituksen asettama lautakunta. Valtakunnalla on lainsäädäntövalta kuluttajansuojaan liittyvissä kysymyksissä. Ahvenanmaan kuluttajavalitusasioita käsittelevä lautakunta soveltaa samaa aineellista kuluttajansuojalainsäädäntöä kuin kuluttajariitalautakunta. Ahvenanmaan kuluttajavalitusasioita käsittelevä lautakunta on organisoitu samalla tavalla kuin kuluttajariitalautakunta, mutta Ahvenanmaan lautakunnassa on vähemmän jäseniä. Ahvenanmaan kuluttajavalitusasioita käsittelevän lautakunnan toimivalta vastaa kuluttajariitalautakunnan toimivaltaa. Hallituksen esityksen 73/1990 vp (Hallituksen esitys Eduskunnalle uudeksi Ahvenanmaan itsehallintolaiksi) mukaan esityksen tavoitteena on ollut, että Ahvenanmaan maakunnassa oma erityinen lautakunta voisi paikallisesti hoitaa valtakunnassa kuluttajariitalautakunnalle kuuluvat tehtävät. Erityisen lautakunnan tehtävät liittyvät Ahvenanmaan maakunnassa paikalliseen toimintaan. Tästä sekä myös kielteisistä syistä ja maantieteellisten olosuhteiden vuoksi on katsottu perustelluksi, että maakuntaan asetetaan erityinen lautakunta hoitamaan vastaavia tehtäviä kuin kuluttaja-

riitalautakunnalla on valtakunnassa. Siten Ahvenanmaan maakuntahallituksen asettama lautakunta on toimivaltainen käsittelemään niitä valituksia, joissa osapuoli asuu tai hänen kotipaikkansa on maakunnassa tai jotka liittyvät paikalliseen toimintaan maakunnassa.

2.2 Euroopan unionin lainsäädäntö

Asetus matkustajien oikeuksista meri- ja sisävesiliikenteessä

Asetuksessa merimatkustajien oikeuksista säädetään meri- ja sisävesiliikenteen kuljetussopimuksen heikomman osapuolen eli matkustajan vähimmäispuolesta. Asetusta sovelletaan matkustajiin, jotka käyttävät matkustajaliikennepalveluja, kun alukseen nousemiseen tarkoitettu satama sijaitsee jäsenvaltion alueella tai kun aluksesta poistumiseen tarkoitettu satama sijaitsee jäsenvaltion alueella edellyttäen, että palvelun suorittaa unionin liikenteenharjoittaja. Asetusta sovelletaan tietyiltä osin myös, kun matkustajat ovat risteilyllä, jonka osalta alukseen nousemiseen tarkoitettu satama sijaitsee jäsenvaltion alueella. Asetuksen soveltamiseen on säädetty muun muassa pieniä aluksia koskevia poikkeuksia.

Asetuksessa säädetään liikenteenharjoittajien kiellosta soveltaa syrjiviä sopimusehtoja perustuen lopullisen asiakkaan kansalaisuuteen taikka liikenteenharjoittajan tai lipunmyyjän sijoittautumispaikkaan unionissa. Asetuksen mukaisista oikeuksista ei saa luopua eikä sen mukaisia velvollisuuksia saa rajoittaa varsinkaan kuljetussopimukseen sisältyvällä vapauttavalla tai rajoittavalla lausekkeella.

Asetuksen II luvussa säädetään vammaisten ja liikuntarajoitteisten henkilöiden oikeuksista. Asetuksen 7 artiklan mukaan liikenteenharjoittajat, matkatoimistot ja matkanjärjestäjät eivät saa kieltäytyä hyväksymästä varauksista, kirjoittamasta tai muutoin antamasta lippua tai ottamasta alukseen henkilöitä vammaisuuden tai liikuntarajoitteisuuden perusteella sinänsä. Vammaisille tai liikuntarajoitteisille henkilöille on tarjottava varauksia ja lippuja lisämaksutta ja samoin ehdoin kuin muille matkustajille. Asetuksen 8 artiklan

mukaan liikenteenharjoittajat, matkatoimistot ja matkanjärjestäjät voivat poiketen siitä, mitä 7 artiklan 1 kohdassa säädetään, kieltäytyä hyväksymästä varausta tai kirjoittamasta tai muutoin antamasta lippua tai ottamasta vammaista tai liikuntarajoitteista henkilöä alukseen, jos se on välttämätöntä turvallisuusvaatimusten noudattamiseksi tai jos kyseisen henkilön alukseen nousemista, aluksesta poistumista ja kuljettamista on matkustaja-aluksen suunnittelun tai sataman infrastruktuurin ja laitteiden, satamaterminaalit mukaan luettuina, vuoksi mahdotonta suorittaa turvallisesti tai toimivalla tavalla.

Jos edellä tarkoitettujen syiden perusteella on kieltäydytty hyväksymästä varausta tai kirjoittamasta tai muutoin antamasta lippua, liikenteenharjoittajien, matkatoimistojen tai matkanjärjestäjien on toteutettava kaikki kohtuulliset toimenpiteet, jotta asianomaiselle henkilölle voidaan ehdottaa hyväksyttävissä oleva vaihtoehto liikenteenharjoittajan tarjoamaa matkustajaliikennepalvelua tai risteilyä käyttäen.

Lisäksi liikenteenharjoittaja voi 1 kohdan mukaisten ehtojen täytyessä ja asian ollessa ehdottoman välttämätöntä edellyttää, että vammaisten tai liikuntarajoitteisten henkilöiden seurassa matkustaa toinen henkilö, joka kykenee antamaan vammaisen tai liikuntarajoitteisen henkilön tarvitsemaa apua. Matkustajaliikennepalvelujen osalta tällainen seurassa matkustava henkilö on kuljetettava maksutta.

Liikenteenharjoittajan, matkatoimiston tai matkanjärjestäjän on ilmoitettava viipymättä asianomaiselle vammaiselle tai liikuntarajoitteiselle henkilölle mahdollisen poikkeusjärjestelyn, kuten varauksesta tai alukseen ottamisesta kieltäytymisen tai avustajan käytön vaatimisen, erityiset syyt.

Asetuksen 9 artiklassa määrätään esteettömyyttä koskevasta tiedotuksesta. Liikenteenharjoittajien ja terminaalinpitäjien on yhteistyössä vammaisia tai liikuntarajoitteisia henkilöitä edustavien järjestöjen kanssa ja tarvittaessa omien järjestöjensä kautta laadittava tai niillä on oltava syrjimättömät esteettömyyttä koskevat ehdot vammaisten ja liikuntarajoitteisten henkilöiden ja heidän seurassaan matkustavien henkilöiden kuljetukselle. Esteettömyyttä koskevat ehdot on ilmoitetta-

va pyynnöstä kansallisille täytäntöönpanoelimille. Liikenteenharjoittajien, terminaalinpitäjien ja matkanjärjestäjien on lisäksi asetettava esteettömyyttä koskevat ehdot saataville fyysisesti tai internetiin, ja niiden on varmistettava, että kaikki kuljetusehtoja koskevat tarpeelliset tiedot, matkatiedot ja esteettömyyttä koskevat ehdot ovat saatavilla, myös verkkovaraus- ja verkkotietopalveluissa, asianmukaisissa ja vammaisille ja liikuntarajoitteisille henkilöille soveltuviissa muodoissa. Apua tarvitsevien henkilöiden on saatava avustamisesta kirjallinen vahvistus millä tahansa käytettävissä olevalla välineellä, sähköiset välineet ja tekstiviestit mukaan luettuina.

Asetuksen 10 ja 11 artiklassa säädetään vammaisten ja liikuntarajoitteisten oikeudesta saada apua. Asetuksen 10 artiklan mukaan liikenteenharjoittajien ja terminaalinpitäjien on toimivaltuuksiensa rajoissa annettava maksutta vammaisille ja liikuntarajoitteisille henkilöille asetuksen liitteiden II ja III mukaista apua satamissa, myös alukseen nousemisen ja aluksesta poistumisen yhteydessä, ja aluksilla, jollei asetuksen 9 artiklan 1 kohdassa säädetyistä esteettömyyttä koskevista ehdoista muuta johdu. Apu on mahdollisuuksien mukaan mukautettava vammaisen tai liikuntarajoitteisen henkilön yksilöllisiin tarpeisiin. Edellytyksenä avun saamiselle on, että liikenteenharjoittajalle tai terminaalinpitäjälle on ilmoitettu kyseisen henkilön avuntarpeesta vähintään 48 tuntia ennen kuin apua tarvitaan, mikäli matkustaja ja liikenteenharjoittaja tai terminaalinpitäjä eivät ole sopineet lyhyemmästä ajasta, ja vammaisen tai liikuntarajoitteinen henkilö saapuu satamaan tai ilmoitettuun pisteeseen liikenteenharjoittajan kirjallisesti ilmoittamana määräaikana, joka saa olla enintään 60 minuuttia ennen ilmoitettua alukseen nousemisaikaa, tai jos alukseen nousemisaikaa ei ole ilmoitettu, viimeistään 60 minuuttia ennen ilmoitettua lähtöaikaa, mikäli lyhyemmästä ajasta ei ole sovittu.

Asetuksen 12—14 artiklassa on määrättyksiä ilmoitusten vastaanottamisesta, tapaamispaikkeen ilmoittamisesta, avustamisen laatuvaatimuksista ja henkilöstön koulutusvaatimuksista.

Asetuksen 15 artiklan mukaan liikenteenharjoittajat ja terminaalinhoitajat ovat vastuussa vammaisen tai liikuntarajoitteisen henkilön käyttämän liikkumisen apuvälineen tai muun erityisvälineen katoamisen tai vahingoittumisen seurauksena kärsitystä menetyksestä, jos menetyksen aiheuttanut tapahtuma on johtunut liikenteenharjoittajan tai terminaalipitäjän tuottamuksesta tai laiminlyönnistä. Liikenteenharjoittajan tuottamuksen tai laiminlyönnin oletetaan tapahtuneen, jos menetyksen on aiheuttanut merionnettomuus.

Asetuksen III luku koskee liikenteenharjoittajien ja terminaalipitäjien velvollisuuksia matkan keskeytyessä.

Asetuksen mukaan liikenteenharjoittajan tai terminaalipitäjän pitää tiedottaa lähdön peruuntumisesta tai viivästyisestä satamista lähteville matkustajille mahdollisimman pian ja joka tapauksessa viimeistään 30 minuutin kuluttua aikataulun mukaisesta lähtöajasta kyseinen tilanne sekä arvioitu lähtöaika ja arvioitu saapumisaika heti, kun kyseiset tiedot ovat saatavissa. Jos matkustajat menettävät peruuntumisen tai viivästyksen takia kuljetuspalvelun jatkoyhteyden, liikenteenharjoittajan ja tapauksen mukaan terminaalipitäjän on toteutettava kohtuulliset toimenpiteet tiedottaakseen asianomaisille matkustajille vaihtoehtoisista jatkoyhteyksistä.

Asetuksessa säädetään myös avusta lähdön peruuntumista tai viivästyessä. Tämä tarkoittaa välipalojen, aterioiden tai virvokkeiden tarjoamista matkustajille sekä asianmukaista majoitusta maksutta aluksella tai maissa sekä satamaterminaalien ja majoituspaikan välistä kuljetusta riippuen odotusajan pituudesta.

Jos liikenteenharjoittaja perustellusti arvioi matkustajaliikennepalvelun lähdön satamaterminaalista peruuntuvan tai viivästyvän enemmän kuin 90 minuuttia, matkustajille on viivymättä tarjottava valittavaksi joko uusi matkareitti kuljetussopimuksessa yksilöityyn lopulliseen määräpaikkaan vastaavin ehdoin mahdollisimman pian ja lisämaksutta, tai lipun hinnan palautus ja tarvittaessa paluumatka maksutta mahdollisimman pian kuljetussopimuksessa yksilöityyn ensimmäiseen lähtöpaikkaan. Jos matkustajaliikennepalvelun lähtö satamasta peruuntuu tai viivästyy enemmän kuin 90 minuuttia, matkustajilla on

oikeus liikenteenharjoittajan tarjoamaan uuteen matkareittiin tai lipun hinnan palautukseen. Lipunhinnan palautus on suoritettava kokonaisuudessaan seitsemän päivän kuluessa käteisenä, sähköisenä pankkisiirtona, pankkisiirtona tai sekillä kultakin matkan osalta, joka jää tekemättä, sekä jo tehdyiltä osilta matkaa, jos matkasta ei ole enää hyötyä matkustajan alkuperäisen matkasuunnitelman kannalta. Lipun hinnan palautus voidaan matkustajan suostumuksella suorittaa kokonaisuudessaan ostohintaa vastaavana määränä myös matkakuponkeina ja/tai muina palveluina, jos niiden ehdot ovat joustavat erityisesti voimassaoloajan ja määräpaikan osalta.

Asetuksessa on myös säädökset liikenteenharjoittajan velvollisuudesta matkustajien uudelleen reititykseen ja lipun hinnan palautuksesta lähdön peruuntumisen tai viivästyksen yhteydessä. Saapumisen viivästyseen liittyen asetus sisältää säännökset lipun hinnan korvaamisesta. Korvaus riippuu viivästyksen kestosta ja on 25—50 prosenttia lipun hinnasta. Korvaus on matkustajan pyynnöstä maksettava rahana. Lipun hinnasta maksettavasta korvauksesta ei saa vähentää liiketoimen kustannuksia, kuten maksuja, puhelinkuluja tai postimaksuja. Liikenteenharjoittajat voivat ottaa käyttöön enintään 6 euron vähimmäisrajan, jonka alittuessa korvauksia ei makseta.

Asetus ei estä matkustajia hakemasta kansallisen lainsäädännön mukaista korvausta liikennepalvelujen peruuntumisesta tai viivästyisestä aiheutuneesta vahingosta kansalliselta tuomioistuimelta, myös matkapaketeista, pakettilomista ja pakettikiertomatkoista 13 päivänä kesäkuuta 1990 annetun neuvoston direktiivin 90/314/ETY nojalla. Asetus ei myöskään saa vaikuttaa direktiivissä N:o 90/314/ETY säädettyihin matkustajien oikeuksiin. Matkustajien oikeuksista annettua asetusta ei pitäisi soveltaa tapauksiin, joissa valmismatka peruutetaan muista syistä kuin matkustajaliikennepalvelun tai risteilyn peruuntumisen takia. Direktiivin N:o 90/314/EY mukaisista oikeuksista on Suomessa säädetty valmismatkalaisissa (1994/1079).

Asetuksen 22 artiklassa säädetään matkustajien oikeudesta saada matkatietoja. Artiklan

mukaan liikenteenharjoittajien ja terminaalinpitäjien on toimivaltuuksiensa rajoissa annettava matkustajille riittävästi tietoja koko heidän matkansa ajan kaikkien saavutettavissa olevassa muodossa ja samoilla kielillä kuin muut kaikille matkustajille yleensä annettavat tiedot. Vammaisten ja liikuntarajoitteisten henkilöiden tarpeisiin on kiinnitettävä erityistä huomiota.

Asetuksen 23 artiklan mukaan liikenteenharjoittajien, terminaalinpitäjien ja tapauksen mukaan satamaviranomaisten on toimivaltuuksiensa rajoissa varmistettava, että matkustajille tämän asetuksen nojalla kuuluvista oikeuksista on yleisesti saatavissa tietoa aluksissa, satamaterminalleissa ja mahdollisuuksien mukaan satamissa. Tieto on annettava mahdollisuuksien mukaan saavutettavissa olevassa muodossa ja samoilla kielillä kuin muut kaikille matkustajille yleensä annettavat tiedot. Tietoja annettaessa on kiinnitettävä erityistä huomiota vammaisten ja liikuntarajoitteisten henkilöiden tarpeisiin.

Asetuksen 24 artiklan mukaan liikenteenharjoittajien ja terminaalinpitäjien on perustettava tai niillä on oltava käytössä saavutettavissa oleva menettely, jolla tämän asetuksen soveltamisalaan kuuluvia oikeuksia ja velvollisuuksia koskevat valitukset käsitellään. Jos asetuksen soveltamisalaan kuuluva matkustaja haluaa esittää liikenteenharjoittajalle tai terminaalinpitäjälle valituksen, hänen on tehtävä se kahden kuukauden kuluessa siitä, kun palvelu suoritettiin tai kun se olisi pitänyt suorittaa. Liikenteenharjoittajan tai terminaalinpitäjän on yhden kuukauden kuluessa valituksen vastaanottamisesta ilmoitettava matkustajalle, onko tämän valitus hyväksytty, hylätty vai edelleen käsiteltävänä. Lopullisen vastauksen antamiseen varattu aika saa olla enintään kaksi kuukautta valituksen vastaanottamisesta.

Asetuksen 25 artiklassa on säännöksiä kansallisista täytäntöönpanoelimistä. Artiklan mukaan kunkin jäsenvaltion on nimettävä yksi tai useampi uusi tai olemassa oleva elin, joka vastaa tämän asetuksen täytäntöönpanosta niiden matkustajaliikennepalvelujen ja risteilyjen osalta, jotka lähtevät sen alueella sijaitsevista satamista tai suuntautuvat kolmannelle maasta tällaisiin satamiin. Kunkin elimen on toteutettava tarvittavat toimen-

piteet varmistaakseen tämän asetuksen noudattamisen. Kunkin elimen on oltava organisaatioltaan, rahoituspäätöksiltään, oikeudelliselta rakenteeltaan ja päätöksenteoltaan riippumaton kaupallisista eduista. Jäsenvaltioiden on ilmoitettava komissiolle tämän artiklan mukaisesti nimetty elin tai elimet. Toimivaltaisen elimen on annettava matkustajalle perusteltu vastaus valitukseen kohtuullisessa ajassa.

Asetuksen 28 artiklan mukaan jäsenvaltioiden on säädettävä asetuksen säännösten rikkomiseen sovellettavista seuraamuksista ja toteutettava kaikki tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että ne pannaan täytäntöön. Seuraamusten on oltava tehokkaita, oikeasuhteisia ja varoittavia. Jäsenvaltioiden on annettava komissiolle tiedoksi kyseiset säännöt ja toimenpiteet viimeistään 18.12.2012 ja ilmoitettava sille viipymättä niihin vaikuttavista myöhemmistä muutoksista.

Asetuksen säännöksiä sovelletaan Suomessa sellaisenaan.

2.3 Nykytilan arviointi

Kuluttajansuojalain mukaisesti kuluttajasiاميةhen toiminnan ensisijaisena tavoitteena on saada yritys vapaaehtoisesti lopettamaan lainvastainen menettelynsä tai muuttamaan kohtuuttomia sopimusehtoja. Jos yritystä ei saada neuvottelemalla luopumaan lainvastaisesta menettelystä tai jos rikkomus on selvä tai toistuva, kuluttaja-asiamies voi saattaa asian markkinaoikeuden käsiteltäväksi. Markkinaoikeus voi kieltää lainvastaisen menettelyn tai kohtuuttoman sopimusehdon. Kuluttaja-asiamies voi itse määrätä kiellon asiassa, joka ei ole lain soveltamisen kannalta tai muuten merkitykseltään huomattava. Lisäksi kuluttaja-asiamies voi kiireellisissä asioissa antaa kiellon väliaikaisena. Markkinaoikeus ja kuluttaja-asiamies voivat kumpikin asettaa antamansa kiellon tehosteeksi uhkasakon. Jos yritys kieltopäätöksestä huolimatta jatkaa lainvastaista menettelyä, kuluttaja-asiamies voi hakea markkinaoikeudesta uhkasakon maksuunpanoa. Kuluttaja-asiamies voi myös saattaa asioita ryhmävalituksena kuluttajariitalautakunnan käsiteltäväksi ja panna vireille ryhmäkanteita (ryh-

mäkannelaki 444/2007). Kuluttaja-asiamies voi myös harkintansa mukaan avustaa kuluttajaa yksittäisen riita-asian hoitamisessa, jos sen ratkaisemisella on lain soveltamisen tai kuluttajien yleisen edun kannalta tärkeä merkitys.

Euroopan unionin komissio kiinnitti huomiota Suomelle vuoden 2014 alkupuolella lähettämässään EU Pilot -kyselyssä (6069/14/MOVE) siihen, että Liikenteen turvallisuusviraston asetuksen valvonnassa käytettävistä sanktiokeinoista ei ole säädetty laissa vastaavasti kuin on säädetty toisen asetusta valvovan viranomaisen eli kuluttaja-asiamiehen mahdollisuuksista puuttua lainvastaiseen menettelyyn. Tässä esityksessä ehdotetaan merilakiin lisättäväksi tältä osin Liikenteen turvallisuusviraston käyttöön vastaavat valvonnan tehostamiskeinot kuin kuluttaja-asiamiehellä eli kielto toimia vastoin asetuksen säännöksiä, määräys muuttaa tai korjata tällainen toiminta sekä mahdollisuus asettaa näiden keinojen tehosteeksi uhkasakko.

Lisäksi merilain 15 luvun 26 §:ää on tarpeen selventää siten, että siitä ilmenee, että matkustajien oikeuksista annetun asetuksen mukaisena toimivaltaisena viranomaisena toimii myös kuluttajariitalautakunta sekä Ahvenanmaan maakunnan osalta Ahvenanmaan itsehallintolain 5 luvun 30 §:n 10 kohdan mukainen erityinen, maakunnan hallituksen asettama lautakunta.

3 Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset

Esityksen tarkoituksena on täydentää kansallista lainsäädäntöä niiltä osin, kuin merimatkustajan oikeuksista annetun asetuksen valvonta edellyttää uusien toimivaltuuksien säätämistä asetuksen valvonnasta vastaavalle Liikenteen turvallisuusvirastolle. Esityksessä ehdotetaan Liikenteen turvallisuusvirastolle annettavan käyttöön vastaavat valvonnan sanktiomekanismit kuin toisella asetusta valvovalla viranomaisella eli kuluttaja-asiamiehellä on. Nämä keinot ovat kielto toimia vastoin asetuksen säännöksiä, määräys muuttaa tai korjata tällainen toiminta sekä mahdollisuus asettaa näiden keinojen tehosteeksi uhkasakko. Esityksen mukaan merilain

15 lukuun lisättäisiin uusi 27 §, joka mahdollistaisi liikematkustajien ja vammaisten sekä liikuntarajoitteisten matkustajien valitusten käsittelyn tai muun valvonnan yhteydessä annettavat seuraamukset asetuksen noudattamatta jättämisestä tai asetusta muuten rikkovalle toimijalle. Merilain 15 luvun 28 §:ssä säädettäisiin muutoksenhausta Liikenteen turvallisuusviraston merilain 15 luvun 27 §:n nojalla tekemiin päätöksiin.

Ehdotettu pykälä vastaisi sisällöllisesti joukkoliikennelain (2009/869) 55 a §:ää. Pykälässä säädetään seuraamuksista EU:n linja-autoliikenteen matkustajien oikeuksia koskevan asetuksen (Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 181/2011 matkustajien oikeuksista linja-autoliikenteessä sekä asetuksen (EY) N:o 2006/2004 muuttamisesta) rikkomisesta.

Merilain 15 luvun 26 §:ää täsmennettäisiin siten, että merimatkustajien oikeuksista annetun asetuksen mukaisina toimivaltaisina viranomaisina viitattaisiin myös kuluttajariitalautakuntaan ja Ahvenanmaan itsehallintolain 5 luvun 30 §:n 10 kohdan mukaiseen lautakuntaan.

4 Esityksen vaikutukset

4.1 Taloudelliset vaikutukset

Merilain 15 luvun 27 §:ään ja 28 §:ään ehdotettavalla uudella valvontaa tehostavalla säännöksellä voi olla taloudellisia vaikutuksia yritysten toimintaan siinä tapauksessa, että Liikenteen turvallisuusvirasto joutuisi asettamaan langettamansa kiellon tai toimenpitekehotuksen tehosteeksi uhkasakon. Yrityksiä, joita tämä tehostekeino ja taloudellinen seuraamus voisi koskea, ovat laivaliikenteenharjoittajat, terminaalinpitäjä, matkanjärjestäjä, matkatoimisto tai muu lipunmyyjä.

4.2 Vaikutukset viranomaisten toimintaan

Hallinnollisia vaikutuksia aiheutuisi merimatkustajien oikeuksista annetun asetuksen mukaisista tehtävistä liittyen asetuksen valvontaan ja toimimiseen valitusviranomaisena. Suomen osalta tämä velvollisuus koskisi Kilpailu- ja kuluttajavirastoa, Liikenteen tur-

vallisuusvirastoa ja kuluttajariitalautakuntaa. Velvollisuus koskisi myös Ahvenanmaan maakunnassa itsehallintolain 5 luvun 30 §:n 10 kohdassa tarkoitettua erityistä maakunnan hallituksen asettama lautakunta, joka vastaa Ahvenanmaan maakunnassa kuluttajariitalautakunnalle kuuluvista tehtävistä. Esitys aiheuttaa Kilpailu- ja kuluttajavirastolle, Liikenteen turvallisuusvirastolle, kuluttajariitalautakunnalle ja Ahvenanmaan maakunnan erityiselle lautakunnalle jonkin verran lisätyötä, mutta tämä työ pystytään hoitamaan olemassa olevien henkilöresurssien puitteissa.

4.3 Yhteiskunnalliset vaikutukset

Merilakiin lisättävällä Liikenteen turvallisuusvirastolle annettavalla valvonnan tehostekeinoja koskevalla sääntelyllä on myönteinen vaikutus kansalaisten asemaan ja esteettömyyteen, koska se parantaa Liikenteen turvallisuusviraston keinoja puuttua ja oikaista merimatkustajan oikeuksien valvonnassa ja valitusten käsittelyssä havaittuja epäkohtia. Näin liikematkustajien ja vammaisten ja liikuntarajoitteisten matkustajien oikeussuoja paranee ja voidaan varmistua siitä, että suoja on vastaavalla korkealla tasolla kuin kuluttajamatkustajilla. Merimatkustajien oikeuksista annetun asetuksen tehokas valvonta parantaa liikuntarajoitteisten matkustajien toiminta- ja liikkumismahdollisuuksia yhteiskunnassa.

Esityksellä ei ole sukupuolivaikutuksia.

5 Asian valmistelu

5.1 Valmisteluvaiheet ja -aineisto

Nyt eduskunnalle annettava esitys on valmisteltu liikenne- ja viestintäministeriössä ja Liikenteen turvallisuusvirastossa virkatyönä sekä valtioneuvoston asettaman merenkulun neuvottelukunnan puitteissa.

Luonnoksesta hallituksen esitykseksi on pyydetty lausunnot oikeusministeriöltä, työ- ja elinkeinoministeriöltä, Ahvenanmaan maakuntahallitukselta, Kilpailu- ja kuluttajavirastolta, Liikennevirastolta, Liikenteen turvallisuusvirastolta, Elinkeinoelämän keskusliitolta, Satamaoperaattorit ry:ltä, Suomen Konepäällystöliitolta, Suomen Laivameklari-liitto ry:ltä, Suomen Laivapäällystöliitolta,

Suomen matkustajalaivayhdistykseltä, Suomen Merimiesunionilta, Suomen Satamaliitolta, Suomen Varustamot ry:ltä, Suomen Yrittäjät ry:ltä ja Valtakunnalliselta vammais-neuvostolta.

5.2 Lausunnot ja niiden huomioon ottaminen

Lausunnon esityksestä ovat antaneet Ahvenanmaan maakuntahallitus, oikeusministeriö, työ- ja elinkeinoministeriö, Kilpailu- ja kuluttajavirasto, Liikennevirasto, Liikenteen turvallisuusvirasto, Valtakunnallinen vammaisneuvosto, Suomen Erikoisalusten Työntantajaliitto ry, Suomen Konepäällystöliitto ja Suomen Satamaliitto.

Ahvenanmaan maakuntahallitus toteaa lausunnonaan, että ehdotus koskee pääasiassa kaupparenkulkua ja kuluttajansuojaa eli oikeudenaloja, jotka kuuluvat valtakunnan lainsäädäntövaltaan. Esityksessä ehdotetaan lisättäväksi toimivaltaisia viranomaisia koskevaan merilain 15 luvun 26 §:ään viittaus Ahvenanmaan itsehallintolain 30 §:n 10 kohdan mukaiseen Ahvenanmaan maakunnassa toimivaan erityiseen kuluttajariitalautakuntaan. Ahvenanmaan maakuntahallituksella ei ole mitään esitettyjä muutoksia vastaan.

Oikeusministeriö toteaa lausunnonaan, että esityksessä Liikenteen turvallisuusviraston käytettäviksi esitettävistä mahdollisuudesta kieltää merimatkustajien oikeuksista annetun asetuksen vastainen toiminta ja määrätä toimija muuttamaan tai korjaamaan toimintansa asetuksen mukaiseksi, kyseessä ei ole hallinnollinen seuraamus, vaan välillinen hallintopakko. Oikeusministeriö esittää lakiin lisättäviksi säädökset muutoksenhausta päävelvoitteeseen eli kieltoon ja määräykseen. Näihin tulee oikeusministeriön näkemyksen mukaan voida hakea muutosta siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään. Sen sijaan uhan asettamiseen ja sen tuomitsemiseen haettaisiin muutosta uhkasakkolain mukaisesti, johon luonnoksen 27 §:m 1 momentissa viitataan. Päävelvoitteen ja sen tehosteeksi asetetun uhan muutoksenhakutiet olisivat tällöin käytännössä yhteneväiset, mikä on perusteltua. Oikeusministeriö lausunnon johdosta esitystä on muutettu siten, että muutoksenha-

usta säädettäisiin erillisessä merilain 15 luvun 28 §:ssä, joka on sisällytetty esitykseen lausunnon johdosta. Ehdotetussa merilain 15 luvun 28 §:ssä säädettäisiin, että Liikenteen turvallisuusviraston 15 luvun 27 §:n nojalla tekemään päätökseen asetetusta kiellosta tai määräyksestä muuttaa tai korjata toimintaa asetuksen vaatimuksen mukaiseksi, päätökseen asettaa uhkasakko kieltonsa ja määräyksenä tehosteeksi sekä päätökseen uhkasakon tuomitsemisesta maksettavaksi saisi hakea muutosta valittamalla siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään.

Lisäksi luonnoksessa esitetään lakiin lisättäviksi toimivaltaisia viranomaisia koskevaan säännökseen viittaus myös kuluttajariitalautakuntaan sekä Ahvenanmaan maakunnan vastaavaan erityiseen lautakuntaan. Oikeusministeriö toteaa lisäyksen olevan informatiivinen. Oikeusministeriön näkemyksen mukaan esityksessä jää kuitenkin epäselväksi lautakuntien välinen toimivallanjako. Oikeusministeriön lausunnon johdosta esityksen perusteluja valtakunnan ja Ahvenanmaan maakunnan lautakuntien välisestä toimivallanjaosta on selvitetty esityksessä tarkemmin.

Työ- ja elinkeinoministeriö toteaa lausunnossaan, että esitetyn muutoksen tavoite, jolla pyritään selkeyttämään matkustajan yksittäisissä riita-asioissa toimivaltaisen viran-

omaisen määritelmää, on kuluttajien kannalta positiivinen muutos. Työ- ja elinkeinoministeriö kannattaa esitettyä muutosta. Lisäksi työ- ja elinkeinoministeriö toteaa, että Liikenteen turvallisuusviraston käyttöön esitetyt hallinnolliset seuraamukset tukevat myös kuluttajien eli matkustajien oikeussuojaa.

Liikenteen turvallisuusvirasto kannattaa esitettyjä muutoksia. Liikenteen turvallisuusvirasto on esittänyt ehdotetun uuden merilain 15 luvun 27 §:n otsikoinniksi kiellon ja uhkasakon sijaan seuraamukset matkustajien oikeuksien valvonnassa, jotta otsikko kattaisi myös mahdollisuuden määrätä toimija muuttamaan tai korjaamaan asetuksen vastaista toimintaansa. Tämä ehdotus on huomioitu esityksessä.

Valtakunnallinen vammaisneuvosto on lausunnossaan todennut pitävänsä ehdotuksia kannatettavina. Uudistus parantaa vammaisten matkustajien oikeuksia ja sitä kautta toivottavasti myös esteettömyyttä ja vammaisten henkilöiden yhdenvertaista oikeutta matkustamiseen.

Kilpailu- ja kuluttajavirastolla, Liikennevirastolla, Suomen Erityisalusten Työnantajaliitolla, Suomen Konepäällystöliitolla ja Suomen Satamaliitolla ei ollut lausuttavaa esitykseen.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1 Lakiehdotuksen perustelut

15 luku. Matkustajien ja matkatavaran kuljetus

26 §. Matkustajan oikeuksien valvonta. Merimatkustajien oikeuksista annetun asetuksen (EU) N:o 1177/2010 25 artiklan 1 kohdan mukaan kunkin jäsenvaltion on nimettävä yksi tai useampi uusi tai olemassa oleva elin, joka vastaa tämän asetuksen täytäntöönpanosta niiden matkustajaliikennepalvelujen ja risteilyjen osalta, jotka lähtevät sen alueella sijaitsevista satamista tai suuntautuvat kolmannesta maasta tällaisiin satamiin. Kunkin elimen on toteutettava tarvittavat toimenpiteet varmistaakseen tämän asetuksen noudattamisen. Koska asetuksen mukaisista tehtävistä vastaavat aikaisemmin nimettyjen viranomaisten, Liikenteen turvallisuusviraston ja kuluttaja-asiamiehen, lisäksi myös kuluttajariitalautakunta ja Ahvenanmaan itsehallintolain 5 luvun 30 §:n 10 kohdan mukainen erityinen lautakunta, merilain 15 luvun 26 §:ää muutettaisiin siten, että säännöksessä viitataan myös kyseisiin viranomaisiin.

27 §. Seuraamukset matkustajan oikeuksien valvonnassa. Merimatkustajien oikeuksista annetun asetuksen (EU) N:o 1177/2010 28 artiklan mukaan jäsenvaltioiden tulee säätää asetuksen noudattamatta jättämisen seuraamuksista. Nämä säännökset sisällytettäisiin merilain 15 luvun 27 §:ään.

Sen lisäksi, mitä muussa laissa säädettäisiin kuluttajaviranomaisten oikeudesta määrätä seuraamuksia, Liikenteen turvallisuusvirasto voisi kieltää liikenteenharjoittajaa, terminaalipitäjää, matkanjärjestäjää, matkatoimistoa ja lipunmyyjää toimimasta vastoin matkustajien oikeuksista meri- ja sisävesiliikenteessä sekä asetuksen (EY) N:o 2006/2004 muuttamisesta annetun Euroopan parlamentin ja

neuvoston asetuksen (EU) N:o 1177/2010 säännöksiä tai määrätä asetuksen vastaisesti toimineen muuttamaan tai korjaamaan toimintansa asetuksen vaatimusten mukaiseksi. Kielto ja määräys olisivat voimassa, kunnes puutteet on korjattu. Liikenteen turvallisuusvirasto voisi asettaa uhkasakon kieltonsa ja määräyksensä tehosteeksi siten kuin uhkasakkolaissa (1113/1990) säädetään.

Tahoilla, joihin seuraamus voidaan kohdistaa, tarkoitetaan merimatkustajien oikeuksista annetun asetuksen mukaan myös sellaisia muita henkilöitä, joille asetuksen mukaisten velvollisuuksien suorittaminen on uskottu liikenteenharjoittajan, lipunmyyjän, matkatoimiston, matkanjärjestäjän tai terminaalipitäjän toimesta. Asetuksen 5 artiklan 2 kohdassa tähdennetään, että tällaista henkilöä koskevat uskotun velvollisuuden osalta asetuksen säännökset, mukaan lukien korvausvastuuta ja tästä vastuusta vapauttavia perusteita koskevat säännökset.

28 §. Muutoksenhaku Liikenteen turvallisuusviraston päätökseen. Merilain 15 luvun 28 §:ään sisällytettäisiin säännökset muutoksenhausta Liikenteen turvallisuusviraston päätökseen kiellon asettamisesta ja määräykseen toiminnan muuttamisesta tai korjaamisesta asetuksen vaatimuksen mukaisiksi. Lisäksi 28 §:ään sisällytettäisiin säännös muutoksenhausta Liikenteen turvallisuusviraston päätökseen asettaa uhkasakko kiellon tai määräyksen tehosteeksi sekä päätökseen uhkasakon tuomitsemisesta maksettavaksi.

Liikenteen turvallisuusviraston 15 luvun 27 §:n nojalla tekemään päätökseen kiellon asettamisesta tai määräyksestä muuttaa tai korjata toimintaa asetuksen vaatimuksen mukaiseksi, päätökseen asettaa uhkasakko kieltonsa ja määräyksensä tehosteeksi sekä päätökseen uhkasakon tuomitsemisesta maksettavaksi saisi hakea muutosta valittamalla siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään. Päätös voitaisiin panna heti täytäntöön, vaikka se ei olisi saanut lainvoimaa,

jollei päätöksessä ole toisin määrätty tai ellei muutoksenhakuviranomainen toisin määrää.

2 Voimaantulo

Laki ehdotetaan tulemaan voimaan keväällä 2015.

Lain tulisi olla voimassa viimeistään toukokuussa 2015 Euroopan unionin komission Suomen valtiolle keväällä 2014 tekemän asiaa koskevan EU PILOT -kyselyn (6069/14/MOVE) vuoksi. Suomen valtion Euroopan unionin komissiolle antaman vastauksen johdosta Euroopan unionin komissio on velvoittanut 11 päivänä syyskuuta 2014

antamallaan kirjeellä Suomen valtiota toteuttamaan 31 päivään toukokuuta 2015 mennessä riittävät toimenpiteet asetuksen (EU) N:o 1177/2010 valvonnan varmistamiseksi asetuksen 28 artiklan mukaisesti. Ellei Suomen valtio täytä asetuksen (EU) N:o 1177/2010 mukaisia velvoitteitaan, Euroopan unionin komissio voi aloittaa esimerkiksi rikkomusmenettelyn Suomen valtiota vastaan Euroopan Unionin tuomioistuimessa.

Edellä esitetyn perusteella annetaan eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Lakiehdotus

Laki

merilain 15 luvun muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan merilain (674/1994) 15 luvun 26 §, sellaisena kuin se on laissa 264/2013, ja
lisätään 15 lukuun uusi 27 ja 28 § seuraavasti:

15 luku

Matkustajien ja matkatavaran kuljetus

26 §

Matkustajan oikeuksien valvonta

Liikenteen turvallisuusvirasto on matkustajien oikeuksista meri- ja sisävesiliikenteessä sekä asetuksen (EY) N:o 2006/2004 muuttamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1177/2010 25 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu toimivaltainen elin. Kuluttaja-asiamiehen, kuluttajariitalautakunnan ja Ahvenanmaan itsehallintolain (1144/1991) 30 §:n 10 kohdan mukaisen lautakunnan toimivallasta valvoa kuluttajansuojalainsäädännön noudattamista säädetään erikseen.

27 §

Seuraamukset matkustajan oikeuksien valvonnassa

Sen lisäksi, mitä muualla laissa säädetään kuluttajaviranomaisten oikeudesta määrätä seuraamuksia, Liikenteen turvallisuusvirasto voi kieltää liikenteenharjoittajaa, terminaalinpitäjää, matkanjärjestäjää, matkatoimistoa ja lipunmyyjää toimimasta vastoin matkustajien oikeuksista meri- ja sisävesiliikenteessä sekä asetuksen (EY) N:o 2006/2004 muuttamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1177/2010 säännöksiä tai määrätä asetuksen vastaisesti toimineen muuttamaan tai korjaamaan toimintansa asetuksen vaatimusten mukaiseksi. Kielto ja määräys ovat voimassa, kunnes puutteet on korjattu. Liikenteen turvallisuus-

virasto voi asettaa uhkasakon kieltonsa ja määräyksensä tehosteeksi. Uhkasakosta säädetään uhkasakkolaissa (1113/1990).

28 §

Muutoksenhaku Liikenteen turvallisuusviraston päätökseen

Liikenteen turvallisuusviraston 27 §:n nojalla tekemään päätökseen haetaan muutosta

valittamalla siten kuin hallintolainkäyttölais-
sa (586/1996) säädetään.

Päätös voidaan panna heti täytäntöön, vaikka se ei ole saanut lainvoimaa, jollei päätöksessä ole toisin määrätty tai ellei muutoksenhakuviranomainen toisin määrää.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä kuuta
20 .

Helsingissä 27 päivänä marraskuuta 2014

Pääministerin sijainen, valtiovarainministeri

ANTTI RINNE

Liikenne- ja kuntaministeri *Paula Risikko*

*Liite**Rinnakkaisteksti***Laki****merilain 15 luvun muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan merilain (674/1994) 15 luvun 26 §, sellaisena kuin se on laissa 264/2013, ja lisätään lain 15 lukuun uusi 27 ja 28 § seuraavasti

*Voimassaoleva laki**Ehdotus*

15 luku

15 luku

Matkustajien ja matkatavaran kuljetus**Matkustajien ja matkatavaran kuljetus**

26 §

26 §

*Matkustajan oikeuksien valvonta**Matkustajan oikeuksien valvonta*

Liikenteen turvallisuusvirasto on matkustajien oikeuksista meri- ja sisävesiliikenteessä sekä asetuksen (EY) N:o 2006/2004 muuttamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1177/2010 25 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu toimivaltainen viranomaisena. Kuluttaja-asiamiehen toimivallasta valvoa kuluttajansuojalainsäädännön noudattamista säädetään erikseen.

Liikenteen turvallisuusvirasto on matkustajien oikeuksista meri- ja sisävesiliikenteessä sekä asetuksen (EY) N:o 2006/2004 muuttamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1177/2010 25 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu toimivaltainen elin. Kuluttaja-asiamiehen, *kuluttajariitalautakunnan ja Ahvenanmaan itsehallintolain (1144/1991) 30 §:n 10 kohdan mukaisen lautakunnan* toimivallasta valvoa kuluttajansuojalainsäädännön noudattamista säädetään erikseen.

27 §

Seuraamukset matkustajan oikeuksien valvonnassa

Sen lisäksi, mitä muualla laissa säädetään kuluttajaviranomaisten oikeudesta määrätä seuraamuksia, Liikenteen turvallisuusvirasto voi kieltää liikenteenharjoittajaa, terminaalinpitäjää, matkanjärjestäjää, matkatoimistoa ja lipunmyyjää toimimasta vastoin matkustajien oikeuksista meri- ja sisävesiliiken-

teessä sekä asetuksen (EY) N:o 2006/2004 muuttamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1177/2010 säännöksiä tai määrätä asetuksen vastaisesti toimineen muuttamaan tai korjaamaan toimintansa asetuksen vaatimusten mukaiseksi. Kielto ja määräys ovat voimassa, kunnes puutteet on korjattu. Liikenteen turvallisuusvirasto voi asettaa uhkasakon kiellonsa ja määräyksensä tehosteeksi. Uhkasakosta säädetään uhkasakkolaisissa (1113/1990).

28 §

Muutoksenhaku Liikenteen turvallisuusviraston päätökseen

Liikenteen turvallisuusviraston 27 §:n nojalla tekemään päätökseen haetaan muutosta valittamalla siten kuin hallintolainkäyttölaisissa (586/1996) säädetään.

Päätös voidaan panna heti täytäntöön, vaikka se ei ole saanut lainvoimaa, jollei päätöksessä ole toisin määrätty tai ellei muutoksenhakuviranomainen toisin määrää.